

На позиції-2004

Фото Анастасії СИРОТКІНО.

Підписано угоду про парламентську більшість. 4 жовтня 2010 року. На знімку: Ігор Шаров, Адам Мартинюк, Олександр Єфремов, Андрій Ключев, Володимир Литвин, Петро Симоненко, Микола Азаров

Скасування так званої політ-реформи може порушити проблеми правозастосування законів, ухвалених після внесення змін до Конституції від 2004 року, в тому числі Закону України «Про Кабінет Міністрів України». На думку експертів, тепер вони мають бути або змінені, або визнані такими, що не відповідають Конституції і скасовані КСУ. Водночас залишається незрозумілим, чи передбачається через рішення суду перепризначення Прем'єр-міністра і членів уряду згідно з Конституцією, що знову набула чинності. Постає також питання про обсяги й терміни повноважень Президента і Верховної Ради. Втім, своїм рішенням Конституційний Суд зобов'язав органи державної влади невідкладно привести нормативно-правові акти у відповідність з Основним Законом від 28 червня 1996 року в редакції, що існувала до внесення змін 8 грудня 2004 року.

На 7-му саміті Ялтинської європейської стратегії Голова Верховної Ради України Володимир Литвин зазначив, що, за попередніми підрахунками фахівців-юристів, після набуття чинності змінами 2004 року було ухвалено близько 700 законів, і для того, щоб виконати рішення Конституційного Суду, потрібно змінити майже 40 законодавчих актів.

Відповідно до Конституції 1996 року Президент призначає та звільнює Верховної Ради Прем'єр-міністра й приймає рішення про його відставку. Також глава держа-

ви призначає за поданням прем'єра членів Кабінету Міністрів України, керівників інших центральних органів виконавчої влади, а також керівників місцевих державних адміністрацій та припиняє їхні повноваження на цих посадах.

Нагадаємо, що головні зміни до Конституції стосувалися функціонування Верховної Ради, а формування Кабінету Міністрів здійснювала коаліція депутатських фракцій. Рішення КСУ означає, що віднині існування коаліції не є обов'язковим, а всі рішення парламенту приймаються простою більшістю голосів. Також втрачає чинність положення, згідно з яким депутат, виходячи з фракції, позбавлявся свого мандата. Щоправда, норма ця жодного разу так і не була дотримана.

З поновленням Конституції в редакції 1996 року повноваження Верховної Ради звужуються. Віднині парламент не призначатиме уряд і лише надаватиме згоду на призначення Президентом Прем'єр-міністра. Відтепер депутати не впливають на призначення голів Антимонопольного комітету, Державного комітету телебачення та радіомовлення, Фонду державного майна та звільнення їх з посад. Не депутати призначатимуть на посаду й звільнять за поданням Президента голову Служби безпеки. За парламентом залишилося надання згоди на призначення на посаду Президентом Генерального прокурора, хоча питання його звільнення вирішуватиме лише Президент.

У свою чергу, Голова парламенту позбавляється права підписувати та

Україна знову перетворилася на президентсько-парламентську республіку: Конституційний Суд України визнав неконституційними зміни до Основного Закону від 8 грудня 2004 року у зв'язку з порушенням процедури їхнього розгляду та прийняття. Крім того, суд вважає, що не відповідає положенням Основного Закону «пакетне» голосування за внесення змін до Конституції. Згідно з рішенням КСУ, Закон «Про внесення змін до Конституції України» (№ 2222-IV) втрачає чинність з дня ухвалення Конституційним Судом такого рішення.

офіційно оприлюднювати закон, ве- то на який було подолане, а Президент його не підписав. Також Голова Верховної Ради у разі дострокового припинення повноважень Президента вже не виконуватиме його обов'язків – це право повертається Прем'єр-міністру.

Слід зауважити, що в мотиваційній частині рішення Конституційного Суду зазначено: «У Висновку Національної комісії із зміцнення демократії та утвердження верховенства права (Венеціанська комісія. – Прим. ред.), ухваленому 27 грудня 2005 року, вказано, що розгляд і прийняття закону № 2222 здійснено Верховною Радою України з порушенням вимог статті 159 Конституції України». Іншими словами, парламент не дотримався встановленої Конституцією процедури його розгляду та ухвалення.

Член Венеціанської комісії від України Марина Ставнічук стверджує, що члени комісії дуже здивовані рішенням Конституційного Суду: «Як можна було визнати неконституційною Конституцію, що застосовувалася впродовж чотирьох років після внесення змін до неї?». В свою чергу, секретар Венеціанської комісії Томас Маркерт також висловив думку, що Конституційний Суд перевищив свої повноваження, скасувавши політичну реформу 2004 року, адже «комісія не вважала Конституцію 2004 року недемократичною. Тому це питання обговорюватиметься на пленарній сесії комісії у Венеції 15–16 жовтня».